

Vidim te samo u mraku

Bajsić, Mara

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:401065>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-01**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI
Diplomski sveučilišni studij Slikarstvo

- ILUMINIRANI PUTOPISI-

**VIDIM TE SAMO U
MRAKU**

U Zagrebu, 30. 8. 2024.

Diplomantica:

Mara Bajsić

Mentor: prof. art. Matko Vekić

Moj diplomski rad temeljen je na ideji umjetničke instalacije.

U želji za ulaskom u fizički prostor tražila sam načine na koje bih mogla prošetati promatrača kroz prostor autorove imaginacije i nastojala time dočarati doživljaje i iskustva prelaska iz osjetilnoga u nadosjetilno (apsolutno) koje umjetnik prolazi pri kreativnom procesu.

Rođeni na ovaj svijet bez alata, odrastanjem prikupljamo odnose, materiju, vještine i opremu koja nam omogućava da život bude jedna autentična i smisljena cjelina, vođena vlastitim poretkom i temeljnim vrijednostima.

Propitkivanjem instalacijskog pristupa primijenila sam ga u vlastiti život i počela u fizičkom smislu skupljati motive koji su sa mnom kroz godine ostajali. Katapultiram se između dva bubnja, moj rad na terenu je testiranje rastezljivosti prirođenog tkiva i intenzitet momenta kad napnem se o zadnji otpor krajnosti. Slike, kao i životne odluke, uvijek naginju prema vlastitoj istini, to su dijelovi koje naknadno slažemo u jedno. Kao strijele iz raznih početnih točaka; lete li usmjerenom prema višem cilju on se realizira upravo u momentu spoja. Kako bih isprovocirala svoj ekspresivni slikarski temperament koji bi se mogao okarakterizirati kao izravni "katapultistički izbačaj", direktno iz podsvijesti emocije u likovnu materiju, ove akademske godine trenirala sam streličarstvo.

Znala sam da želim očuvati sirovost i slobodu ekspresije prve emocije oslika, ali sam također htjela kontrirati vlastitom osjećaju prekomjerne raspršenosti. U napinjanju "izbačaja" pomogla mi je disciplina s treninga na principu *podigni-potegni-usmjeri-diši-vjeruj-otpusti-razuvjeri*.

Slike i instalacije na kojima sam eksperimentirala ove godine bazirane su na principu svjetla i transparencije između likovnih formi i kolorističkih vrijednosti. Kolažiranjem i preslagivanjem troslojnih slika u materijalu prozirnog pleksiglasa na reflektore, inače fiksni nosač sad kroz vremenski interval mijenja svoja svojstva ovisno o kutu osvjetljavanja. Zbog preklapanja gustih, lazurnih te kolorističkih odnosa svaka troslojna slika nastupa vizualnom izmjenom te aluzivno ostavlja dojam 3 likovne različite verzije i kretanja unutar njenog inače statičnog stanja. Tako je u finalnoj instalaciji oko hrpe piljevine koja je polukružnog obrisa nalik malom otoku (ali u referenci na krevetiće od piljevine u konjskom boxu), kružno pozicionirana serija od 6 slika.

One, kao nasukane, okružuju otok. Njih osvjetljava reflektor koji imitira svjetlo svjetionika, ali u stvari je lampa nasukanog broda koji je doplovio do otoka. On je prikazan apstrahiranom konstrukcijom koja simbolizira brod te su na njoj dominantna oslikana jedra koja vijore u zraku. U sredini "otoka" vilom je rasprostranjena piljevina po inspiraciji slaganja krevetića za konje na ranču na kojemu sam preko ljeta radila. Tako je i ovaj otok ustvari pristanište.

Instalacija je nalik pustolovnom stripu kada bi bio sveden na jedan kadar. Trag imaginare potrage sad je skupljen u fiksiranu scenu paralelnih akcija.

Svaka slika je praćena pjesmom koje sam kroz akademsku godinu pisala. Ispred slika kao u legendama pjesme su prevedene na latinicu a na jedrima su ispisana mojim pismom koji je, kao "tajni" jezik, prije nekoliko godina nastao u svrhu kodiranja i skrivanja vlastitih zapisa.

Slike su inspirirane snovima koji su me odmalena pratili, ponavljajući se u krug dok ih napokon ne bih pobijedila. Jednom kada bih se iz noćne more izvukla, ista mi se više ne bi ponovila, za razliku od onih iz kojih nisam znala izaći. Svaka strategija zahtijevala je adaptaciju određenim uvjetima i okolnostima u zasebnom snu. Iz tog razloga kroz slike spajam različite životinje u jedno biće, reflektirajući sposobnosti životinjskih vrsta kojima preživljavaju razne opasnosti i ponekad okrutne uvjete.

"Zamke" su dio svake životne priče, ali promotrimo li ih kao suparnike koji nas u realnosti vode prema cilju, prihvatit ćemo ih kao nužan dio svake značajne životne misije, od malih do velikih bitki preko kojih oplemenjujemo svoje ciljeve. To vizualna izmjena u ovom radu pokušava i istaknuti; dualitet mašte kojoj kada pribjegnemo može biti "sigurnosno svetište", ali uvijek s labavom mogućnosti rekombinacije u najmračniji kutak naše podsvijesti.

Uvijek sam voljela slikati i graditi priče preko životinjskih motiva. Vođeni vlastitim instinktom i intuicijom, iako ponekad limitirani granicama vlastitog straha, u svim bićima prevladava kompas znatiželje kojim odvažno kročimo svijetom.

Ova instalacija također nastoji ispitati mogućnost su-odnosa različitih likovnih alata, kao što su organske materije "primitivnih" tehnika koje su u dijalogu sa modernom svjetlosnom tehnologijom. Na taj način istražujem mogućnost zdravog balansa u supostojanju kontrastnih fenomena; *divlje-prirodno-urođeno* u odnosu sa *urbanim-tehnološkim-modernim*.

INSTALACIJSKA UMJETNOST

Instalacijska umjetnost termin je za formu umjetnosti u koju pojedinac fizički ulazi, često okarakterizirana kao imerzivna i eksperimentalna, u kojoj se po principu scenografije realizira fiktivna realnost nastala iz suradnje elementa koji čine jedan uperen sastav.

Inzistiranje na fizičkoj prisutnosti gledaoca te na tome da on kroz opipljivu materiju, zvuk, miris (...) prolazi između sastavljenih komponenti, sudjelujući svim osjetilima jednakom pozornošću, uvjeti su koje instalacijska umjetnost postavlja u želji za što sveobuhvatnijom komunikacijom. Jezik, uspomene, refleksije kao kolektivni prostor u kojem su objekti izolirani od strane i za individualca. To je igra skrivanja i ukazivanja u kojem prigušivanjem svjetla isto i ističemo, u kojoj promatrač kao da može razlučiti trag autorovih koraka u akciji procesa kroz ambijentalnost postignute vizije. Distanca između dva objekta ispunjena je tenzijom praznog prostora koja je nekad značenjem gušća i od samog preklopa. Prozor u koji osjećaš da je previše intiman za proviriti, ali rolete su taman podignute u namjeri da te uvuku. Termin instalacijska umjetnost, koji se pojavljuje prvi puta oko 1960-ih toliko je širok pojam da podrazumijeva skoro svaku namjerom poredanu kompoziciju u prostoru. Ona funkcionira kao pčelin roj, snagom "superorganizma".

Takve procesom i konceptom usmjerene kombinacije vidimo u post minimalizmu. Ti umjetnici najčešće su se bavili interdisciplinarnom umjetnošću, preplitajući medije u nove okvire kulturne perspektive. Takav spoj imao je i svoje ograničeno trajanje koje što se prezentacije tiče, počinje u momentu montiranja u galerijski ili drugi zacrtani prostor. Kasnih 1960-ih galerija postaje teren za izmjenu aktivnosti kao odgovor na dominantnu frontalnu perspektivu kamera *obscure* i prijelaz u sveobuhvatnu multidimenzionalnost, prostor koji teatralno i temporalno prati zakone multiperspektivnosti čiji je splet određen kronološkom percepcijom u dijalogu između promatrača kao bitnog sudionika i djela usred kojeg se nalazi. Repeticija (koju ću ja po primjeru postići rotirajućim reflektorom i ritmom slikarske izmjene i boja po materiji) se koristi kao alat kroz koji je asertirana temporalna i prostorna akcija u kojoj ponavljajuća radnja kao da raslojava konstantu u sekvence i prikazuje ju aluzivnom. Takvo destabiliziranje djela na njegove uvjetovanosti nije tu da ga prikaže namještenim i varljivim nego da nas podsjeti da smo dio neprekidne projekcije vlastitih okolnosti.

Nekad vidim svoj rad kao trag u prolazu, trag koji ostavljam po različitim špiljama u kojima odmaram usred avantura, što je u principu život. U jednom momentu iz špilje lansiram se silom van ili zovem promatrača unutra. Ta špilja ne otvara se na strani gdje stare sile kaosa pritiskuju nego na strani koja je očvršćena konstrukcijom kreativnog procesa. Ona je tu kao sklonište i točka rezervirane koncentracije u kojoj se pripremam na let spremna na svoju svrhu, sudjelovanja. Improvizirati znači sudjelovati u svijetu i stopiti se s njim. Tako se pridružujemo organskoj nepredvidljivosti tijeka života i razmjeni energije i kretanja između živih i neživih tijela. Ništa na svijetu nije statično i definitivno, svaki pomak ima uzrok koji ga je tamo privukao ili odgurnuo.

"Špilja" kao izolirani prostor stvaralaštva, kao sigurnosni krug nacrtan oko fragilnog centra da bi se organizirao prostor. Sile kaosa sele se van kruga, osim ako su kontrolirano zadržane. Selektirane komponente prostora štite prvobitnu misiju. Stvaraju redosljed, slažu refren. Pogreška u ritmu ili harmoniji, kao krivo, a bahato nadodan akcent mogle bi razbiti cijeli sustav kreatora i djela u kojem se kaos drži jer je u dobrom subalansu.

Mlado Sunce

*ocu gromovniku
preoteto*

*da kopitima kuje
vukove
podzemnih pašnjaka*

za tobom cvijeta niz razdrmanih gora

*Mlada Mjesec
s nebesa
pobunjeno uronila*

*u crnilu podmorja
ispod otoka bez svjetionika i svjedoka
sada iluminira obrise
onima
bez traga i opisa*

za tobom pliva jato zalutalih munja

Zahvaljujem dragom mentoru na strpljenju i razumijevanju prema mojem konstantnom gubljenju, traženju, kontriranju samoj sebi kroz različite pristupe...

POPIS LITRERATURE/ELEKTRONSKI IZVORI

<http://www.acastronovo.com/ClassHtms/ClassDocs/Bishop001.pdf>

<https://pzacad.pitzer.edu/~mma/teaching/MS93/reading/Sudenburg-1.pdf>

<https://monoskop.org/images/7/7c/>

[Lacy_Suzanne_ed_Mapping_the_Terrain_New_Genre_Public_Art_1995.pdf](#)

https://monoskop.org/images/d/d3/Kwon_Miwon_One_Place_after_Another_Site-Specific_Art_and_Locationl_Identity.pdf

https://archive.org/details/AThousandPlateaus_20180115/page/n371/mode/2up?view=theater

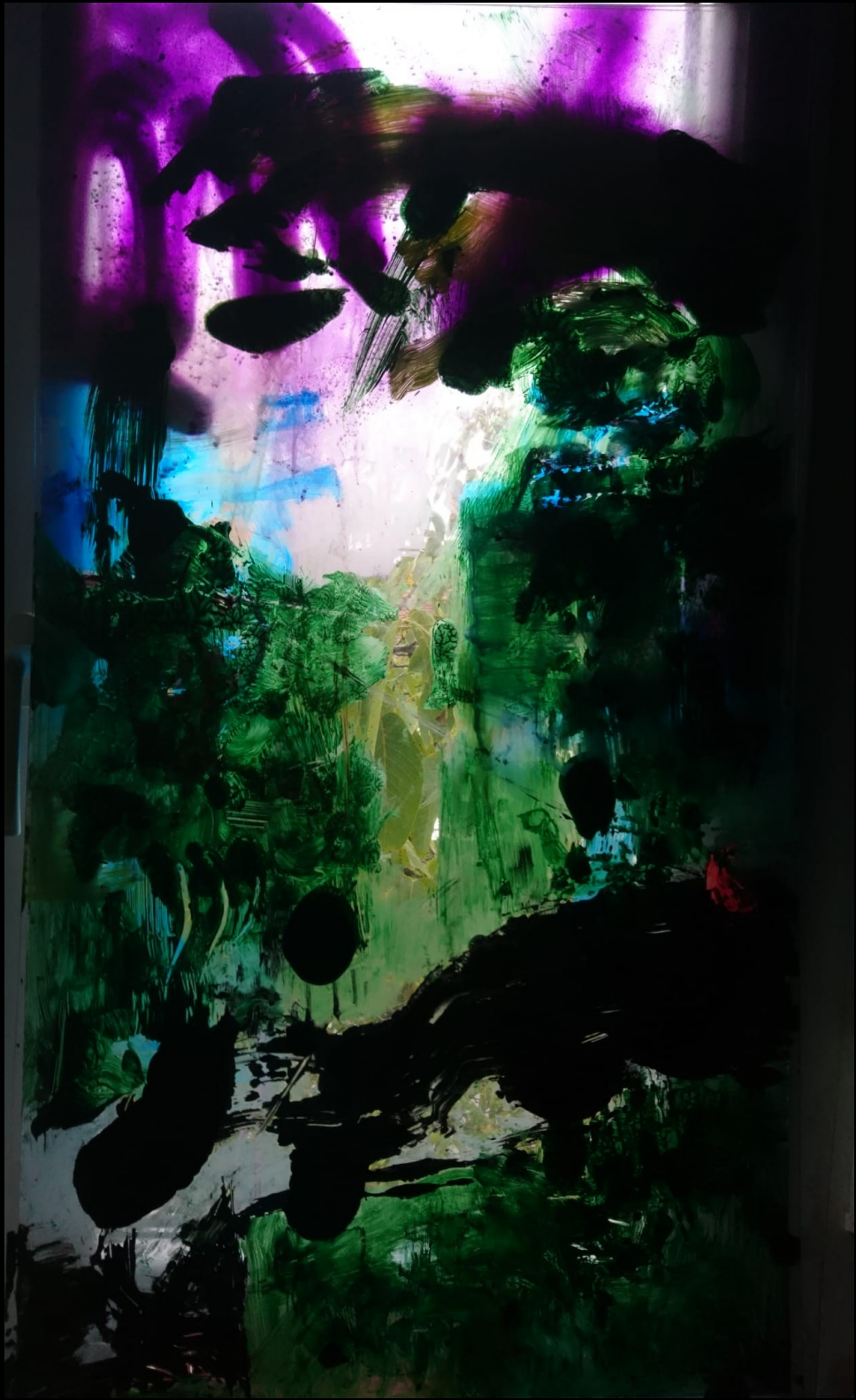

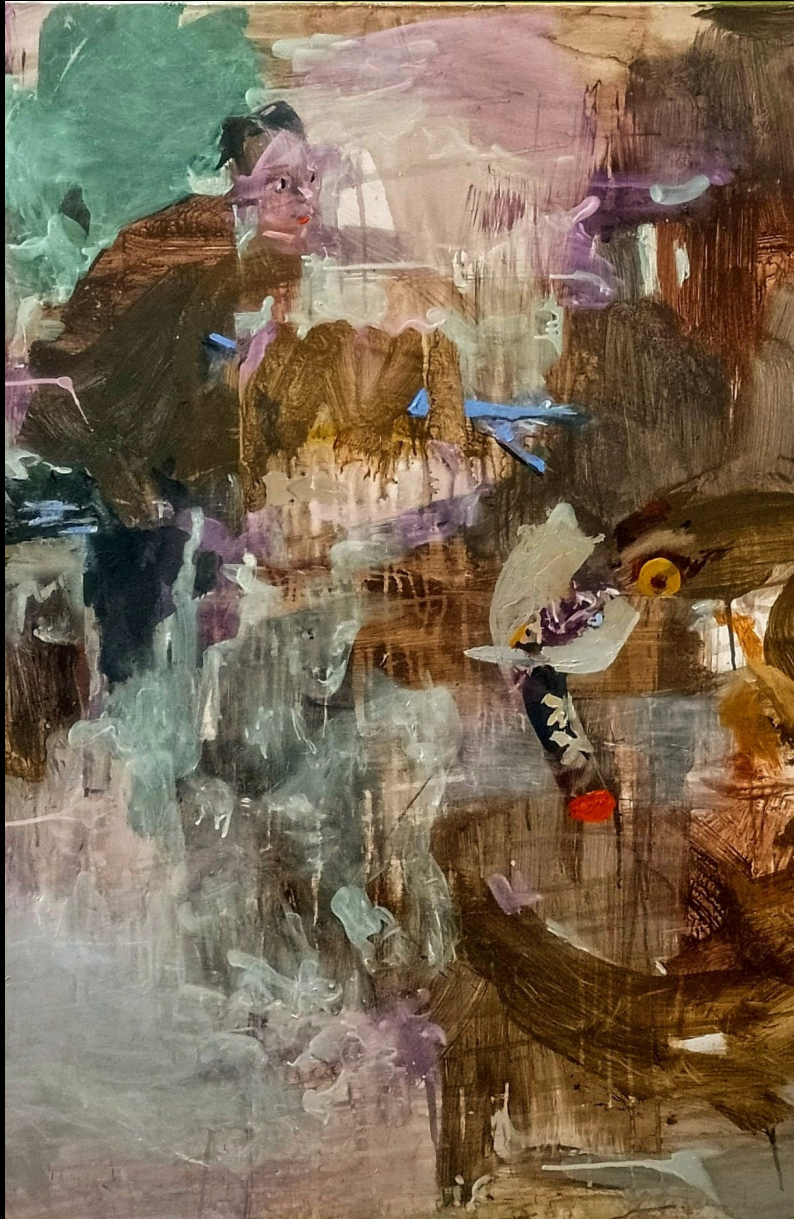

TRI CRNA STRŠLJENA ISPOD MOGA BRŠLJANA

160X110CM

AKRIL NA PLATNU

-IGLU

2023.

AKRIL I SPREJ NA PLATNU

-NISKA OGRADA POD VISOKIM NAPONOM 130X110CM AKRIL I SPREJ NA PLATNU

**EKSPERIMENTI SA
AKRILOM U ŽELATINI**

2023

KERAMIČKE PLOČICE

SLAPOVI

2023. SKULPTURA OD STAKLA

-MILKY WAY MILK ME AWAY

2023.

INSTALACIJA

-U LIFTU

200X200CM

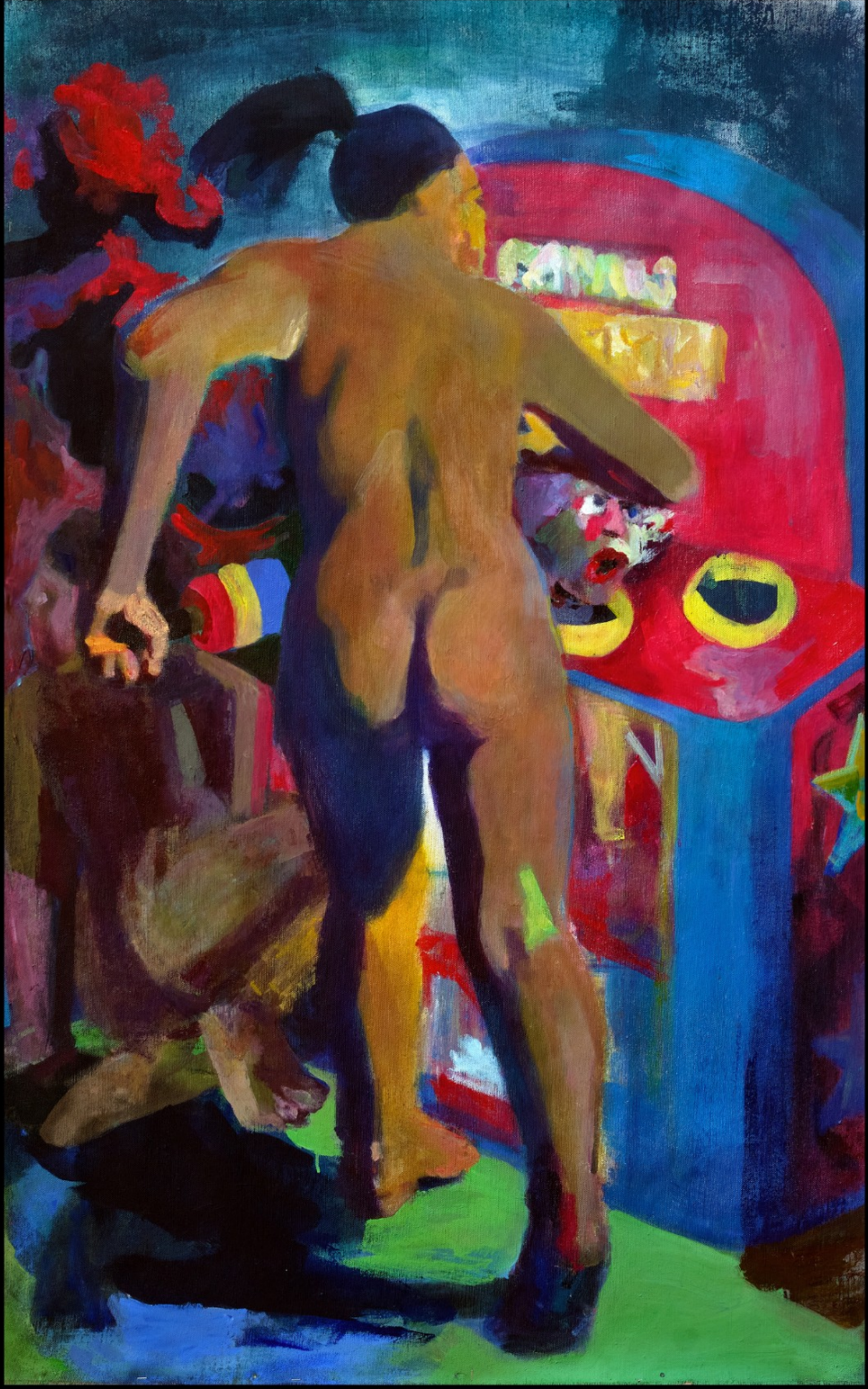
2022.

AKRIL I SPREJ NA PLATNU

-JUMPING ALL DAY LONG, EATING MY BRAINS OUT

AKRIL I SPREJ NA PLATNU

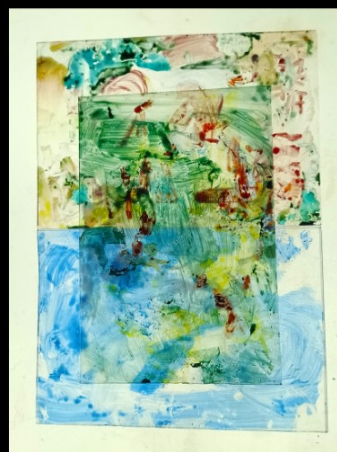

TOTEM

2022.

SKULPTURA U BRAČKOM KAMENU

TRI STRANE JEDNOG PORTRETA 2023. KOMPOZICIJA OSLIKANIH STAKLENIH PLOČA